

Poštovani,

Povodom zahtjeva Rektorata iz oktobra 2018. godine, u vezi sa normativima formiranja grupa u kojima se izvodi nastava na ustanovama visokog obrazovanja, predlažemo da se iz zahtijevanih izmjena za narednu akademsku godinu neizostavno obezbijedi izuzeće za časove vježbi na filološkim studijskim grupama, tj. da se što je moguće prije još jednom pokrene postupak za izmjene i/ili dopune *Uredbe o normativima i standardima za finansiranje javnih ustanova visokog obrazovanja i finansiranje studenata na ustanovama visokog obrazovanja* ("Službeni list crne Gore" broj 33/2011 od 08. 07. 2011).

Naglašavamo da je Uredba donijeta u vrijeme kada su filološki studijski programi bili još uvijek pod okriljem Filozofskog fakulteta, te da je u pomenutoj Uredbi nesumnjivo došlo do ozbiljnog propusta/previda kada se u članu 4 Uredbe i za vježbe na filološkim studijskim programima implicitno predviđaju grupe sa po 60 studenata, čime se ignoriše priroda filoloških studija. Stoga očekujemo da se ovaj propust na adekvatan način ispravi, odnosno da se za filološke studijske programe zadrže normativi za formiranje grupa za časove vježbi propisani Pravilnikom koji je važio do 2011. godine, a koji dostavljamo u prilogu.

Naime, sprovođenje gorepomenutog zahtjeva Rektorata narušilo je osnovne principe nastave jezika na filološkim studijskim programima.

Obrazloženje

Kao što je poznato, časovi stranih jezika, a naročito vježbe, predstavljaju posebnu vrstu časova na filološkim fakultetima svuda u svijetu, upravo onako kako to, na svoj način, čine i časovi vježbi na umjetničkim fakultetima. U pitanju je specifična vrsta nastave, koja se zasniva na kontaktu sa svakim studentom ponaosob, kontinuiranom razgovoru, razmjeni specifičnih znanja, primjeni posebnih strategija i tehnika u nastavi, te korekciji zadataka tokom i/ili nakon svakog časa, što ima za cilj brzo i uspješno usvajanje stranog jezika kroz ovladavanje jezičkim vještinama, kao i razvijanje sociolingvističke i interkulturene kompetencije.

Poređenja radi, kao što profesor na fakultetu dramskih umjetnosti uči svakog studenta ponaosob dikciji ili pravilnoj intonaciji u određenom kontekstu, ili kao što profesor na muzičkoj akademiji, u svojoj klasi, uči svakog studenta ponaosob umjetnosti sviranja na određenom instrumentu, tako i profesori/lektori/saradnici na filološkim studijskim programima uče svakog studenta ponaosob i izgovoru pojedinačnih glasova i dikciji i intonaciji (na vježbama iz fonetike stranog jezika) i usvajanju stranog jezika kroz ovladavanje vještinama govora, pisanja i razumijevanja govora i pisanog teksta, bez čega se ne mogu ostvariti glavni ishodi predviđeni akreditovanim nastavnim planovima i programima za strane jezike. Jedino na takav način studenti mogu usvojiti strani

jezik u mjeri koja će im po završetku studija omogućiti da ga koriste u profesionalnom kontekstu (nastava stranih jezika, prevodilaštvo, poslovna korespondencija itd.), i time suštinski doprinesu i uspješnoj integraciji Crne Gore u evropski i svjetski obrazovni/naučni/kulturni prostor.

Najsavremenije tendencije u nastavi stranih jezika ističu značaj jezičkih vježbi kao primjera individualizacije nastavnog procesa, u kome se kontinuirana nastavna aktivnost prilagođava individualnim potrebama svakog studenta. Bez uspješnih jezičkih vježbi nema ni uspješne nastave jezika na filološkim studijskim grupama, a ni uspješnih studenata, odnosno profesora ili prevodilaca. Za ovakav vid nastave potrebno je, prije svega, brojnost studenata u grupama svesti na prihvatljivi minimum (ne više od 15 studenata po grupi), upravo onako kao što je to do donošenja Vladine Uredbe iz 2011. godine bila ustaljena praksa i u našem obrazovnom miljeu.

Potrebno je takođe istaći da uslovi studiranja na našoj univerzitetskoj jedinici u smislu prostornih ograničenja, odnosno opremljenosti laboratorija, onemogućavaju sprovođenje sporne Uredbe. Primjera radi, naša jedina fonetska laboratorija ima ukupno 15 mjesta/slušalica i sasvim je jasno da se u njoj ne može izvoditi nastava sa više od 15 studenata. Ovdje je potrebno naglasiti da je u pitanju najkvalitetnija fonetska laboratorija (Sanaco) koja je – ne slučajno, već u skladu sa opšteprihvaćenim standardima u svijetu – namijenjena grupi od 15 studenata, sa po jednim parom slušalica po studentu. Pored toga, na Filološkom fakultetu postoji samo jedan amfiteatar, dok nijedna druga slušaonica ne može da primi broj studenata predviđen Uredbom.

Osim navedenog, izuzeće je neophodno i za studije stranih jezika na ostalim fakultetima, kao i za formiranje grupa za jezičke vježbe na studijama maternjeg jezika na matičnom studijskom programu.

Uzimajući u obzir sve navedene činjenice, očividno je da je u Vladinoj Uredbi došlo do ozbiljnog propusta kada se u članu 4 Uredbe i za vježbe na filološkim studijskim programima predviđaju grupe sa po 60 studenata, pa stoga očekujemo da se ovaj propust što je moguće prije ispravi i da se za filološke studijske programe zadrže normativi (za formiranje grupa za časove vježbi) koji su važili sve do 2011. godine.

Predložene izmjene/dopune Uredbe potrebno je što je moguće prije izvršiti jer je povećanje broja studenata u grupama već dovelo do smanjenja kvaliteta nastavnog procesa. Nemajući mogućnost da aktivno učestvuju na časovima jezičkih vježbi, veliki broj studenata izgubio je interesovanje za redovno pohađanje nastave, što je jedan od osnovnih postulata Bolonjske deklaracije.